

Tematické okruhy otázek ke státní závěrečné zkoušce oboru

Učitelství zeměpisu pro základní školy

Rozšíření učitelské kvalifikace

Okruhy otázek státní závěrečné zkoušky z předmětu zeměpis se skládají ze dvou částí, které odpovídají skladbě předmětů studia. Okruhů je celkem deset – každý okruh obsahuje otázku A a B.

- A. Okruhy z didaktiky geografie
- B. Okruhy z odborné geografie

Relativní otevřenost otázek má dát studentům prostor zapojit svoji kreativitu a pohled na výuku zeměpisu na základní škole. Výběr příkladů a modelových regionů je v kompetenci zkoušeného. Po vylosování okruhu je možné příklady a modelové regiony konzultovat se členy zkušební komise.

V rozpravě k okruhům očekáváme:

1. Zdůvodnění významu geografie pro řešení dané problematiky a pro chápání dnešního světa.
2. Prokázání schopnosti implementovat odborně zaměřené okruhy do výuky zeměpisu na základní škole s ohledem na specifika návaznosti a progresu ve výuce od 6. do 9. ročníku.
3. Aplikaci příkladů z regionální geografie na různé hierarchické úrovně a utváření příležitostí k rozvíjení mapových dovedností.

Příprava i odpovědi probíhají za pomoci **atlasu** a vlastního **portfolia**. Studenti tím prokazují dovednost pracovat s materiály, které samostatně vypracovali na seminářích.

Student na úvod komisi představí:

1. Stručnou osnovu otázky, kde vymezí odborný obsah.
2. Seznam literatury použité při studiu.
3. Seznam map.

K úspěšnému vykonání státní závěrečné zkoušky je třeba zodpovědět obě části otázky s hodnocením A až E. **Hodnocena je:**

věcná správnost: student prokáže základní znalost souvisejících vědních oborů, vč. odborné terminologie; vyjádření studenta jsou podložena studiem odborné literatury a zkušenostmi z odborné výuky i z praxe; při zodpovídání otázky pracuje s atlasem a vlastním portfoliem;

profesní dovednosti: student aktivně aplikuje své znalosti do výuky zeměpisu dle zadání; s využitím vlastního portfolia a s oporou o *Standard kvality profesních kompetencí studenta* prokáže učitelskou způsobilost;

ústní projev: student výstižně a věcně správně odpovídá na položené otázky, drží se zadání; formuluje klíčové myšlenky souvisle a uspořádaně; vede dialog se členy komise; vyjadřuje se kultivovaně s ohledem na skutečnost, že bude vykonávat profesi učitele.

Časový průběh zkoušky: 30 minut příprava na oba okruhy, 30 minut na odpovědi.

Otázky jsou platné od 1. 8. 2021

1.

- A. Nakreslete schéma znázorňující přehled geografických disciplín a uveďte jejich provázanost s tematickými okruhy RVP ZV. S pomocí schématu vysvětlete, co je cílem výuky zeměpisu na ZŠ.
- B. Zdůvodněte na modelovém regionu vliv přírodních podmínek na rozmístění obyvatelstva a ekonomických aktivit.

2.

- A. Vysvětlete na příkladu vybraného tematického celku učiva požadavek kontinuity a progresu v geografickém vzdělávání.
- B. Zdůvodněte na modelovém regionu vliv člověka na krajinu a životní prostředí.

3.

- A. Vyberte článek, který se týká aktuálního dění ve světě, objasněte jeho geografické aspekty, a vysvětlete, jak toto téma zakomponujete do výuky zeměpisu. Uveďte zásady, kterými se při práci s článkem budou žáci řídit.
- B. Představte na konkrétních příkladech využití informačních technologií ve výuce zeměpisu se zaměřením na mobilní aplikace a GIS.

4.

- A. Vyložte možnosti využití map a atlasů ve výuce zeměpisu na základní škole a uveďte příklady úloh pro rozvoj jednotlivých mapových dovedností.
- B. Na příkladu ze socioekonomické geografie vysvětlete vliv globalizace na život člověka v různých regionech.

5.

- A. Vysvětlete na příkladu vybraného tematického celku učiva využití primárních a sekundárních dat ve výuce zeměpisu.
- B. Charakterizujte pojem trvale udržitelný rozvoj a jeho význam pro geografii. Doložte na vybraném problému v rozvoji měst, jak je možné využít územní a strategické plánování pro rozhodování a směřování k TUR.

6.

- A. Vysvětlete na konkrétních příkladech různé přístupy k vymezení makroregionů světa.
- B. Doložte na příkladu, jak může rozdílný přístup ke zdrojům vést ke konfliktům. Vysvětlete, jak toto téma zakomponujete do výuky zeměpisu.

7.

- A. Vysvětlete na příkladu vybraného tematického celku učiva možnosti efektivního začlenění místní krajiny do výuky zeměpisu.
- B. Popište výhody a nevýhody vyplývající z polohy, tvaru a velikosti Česka.

8.

- A. Na příkladu vybraného tematického celku učiva vysvětlete teorii i praktické možnosti využití různých typů učebních úloh ve výuce zeměpisu.
- B. Vysvětlete pojem klimatická změna, uveďte konkrétní projevy klimatické změny a předpokládaný budoucí vývoj na základě klimatických scénářů.

9.

- A. Popište tvorbu koncepce terénní výuky pro ZŠ a zdůvodněte výběr geografických témat vhodných pro terénní výuku na ZŠ vč. uvedení konkrétních příkladů.
- B. Na příkladu z místa bydliště doložte, jaké nástroje a metody má geografie k analýze a řešení vybraných problémů.

10.

- A. Detailně rozpracujte jeden z námětů na terénní výuku pro základní školu – popište cíl zvolené terénní výuky, použité výzkumné metody, data a předpokládaný výstup.
- B. Uveďte důsledky plynoucí z pohybů Země. Na konkrétních příkladech s využitím atlasu nebo ICT posuďte a dokumentujte jejich vliv na život člověka.